

Primaire dekking omschrijving of preventieve garantieverplichting?

VAST 2020 / N-0031

Rechtbank Amsterdam

1 mei 2020, 8175803 CV EXPL 19-24363

mr. Rombouts

Rechtsvraag

Is de clause in kwestie aan te merken als een primaire dekking omschrijving of een preventieve garantieverplichting?

In het kort

De rechtspraak over de vraag of een polisbepaling is aan te merken als een primaire dekking omschrijving of een preventieve garantieverplichting is niet eenduidig. Het feit dat een klein verschil in formulering zoveel verschil uitmaakt bij de kwalificatie van de desbetreffende polisbepaling en het feit dat deze bepaling vaak evengoed ook anders had kunnen worden uitgelegd, maken elke uitspraak die over deze kwestie wordt gewezen lezenswaardig.

Noot

1. Kort gezegd houdt een primaire dekking omschrijving in dat de verzekeraar aangeeft welke gevaren gedekt zijn en welke (al dan niet impliciet) zijn uitgesloten van dekking. Bijvoorbeeld *'(geen) dekking bestaat voorzover'* of *'(niet) verzekerd is'*. Een garantieverplichting, ook wel een secundaire dekking omschrijving genoemd, houdt in dat er aanvankelijk dekking wordt verleend, maar dat de dekking bijvoorbeeld vervalt als niet is voldaan aan de in de polis omschreven voorwaarden. Bijvoorbeeld *'de dekking vervalt als er geen alarm aanwezig is in het pand'* of *'het niet nakomen van de verplichting om vlamdovende afvalbakken te gebruiken heeft verlies van recht op dekking tot gevolg'*. De vraag of het gaat om een primaire dekking omschrijving of een garantieverplichting, is van belang voor de vraag wat de consequenties zijn als niet voldaan is aan de genoemde voorwaarde. Gaat het om een primaire dekking omschrijving, dan kan de verzekeraar in dat geval simpelweg stellen dat er geen sprake is van dekking. De vraag in hoeverre het niet voldoen aan de voorwaarde verband houdt met het verwezenlijkte risico op basis waarvan uitkering wordt gevorderd, is niet meer relevant.¹ Dat is anders bij een garantieverplichting; als het causaal verband ontbreekt tussen het niet voldoen aan de voorwaarde en de ingetreden schade, is een beroep van de verzekeraar op die polisbepaling in beginsel naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar (artikel 6:248 lid 2 BW).²

2. Bij het antwoord op de vraag of het om een primaire dekking omschrijving of een garantieverplichting gaat, komt het aan op de uitleg van de desbetreffende bepaling. Relevante omstandigheden zijn, hoe de bepaling is geformuleerd, de plaats waar de bepaling is opgenomen en bijvoorbeeld het kopje boven de bepaling.³ De Rechtbank Amsterdam is in casu op basis van deze omstandigheden op zoek gegaan naar de vraag hoe de bepaling, waarin wordt geëist dat de kentekencard en de tenaamstellingscode niet in de auto worden achtergelaten, is te kwalificeren.

3. In deze zaak stond in de toepasselijke Bijzondere Voorwaarden, onder het kopje '*Voor welke schade aan de auto betalen wij niet?*' het volgende: '*Als de auto gestolen is en u hebt kentekenbewijs deel 2 (overschrijvingsbewijs), of de kentekencard en/of de tenaamstellingscode, in uw auto achtergelaten*'.

De rechtbank kwalificeert dit als een preventieve garantiebepaling gezien de volgende omstandigheden: (i) op het polisblad wordt enkel aangegeven over de dekking dat het beperkt casco is en wordt verder verwezen naar de bijbehorende voorwaarden; (ii) in de bijzondere voorwaarden is het woord '*dekking*' nergens terug te vinden; (iii) artikel 4 van de bijzondere voorwaarden is getiteld '*Voor welke schade betalen wij?*', waarna onder meer volgt '*Uw auto is gestolen*'; (iv) artikel 7 vermeldt welke schade niet wordt vergoed. Uit de (letterlijke) bewoordingen van artikel 7 blijkt volgens de rechtbank niet dat artikel 7 de dekking van de verzekering omschrijft. De rechtbank bestempelt artikel 7 vervolgens als onduidelijk en komt op grond van de contra proferentem regel (artikel 6:238 lid 2 BW), tot de conclusie dat artikel 7 niet behoort tot de primaire dekkingsomschrijving.

4. Men kan zich afvragen of de door de rechtbank genoemde omstandigheden inderdaad de conclusie rechtvaardigen dat het hier om een preventieve garantieverplichting gaat. Dat op het polisblad niet meer staat dan dat er sprake is van beperkt casco zegt in feite niets over de vraag waar de verzekeraar dekking voor wenst te verlenen. Feit is immers dat alle bepalingen in casu in de bijzondere bepalingen zijn opgenomen. Het kan zijn dat in artikel 7 het woord '*dekking*' nergens terugkomt, maar is dat vereist?

5. Laten we de tekst van artikel 4 en 7 nader bestuderen. In artikel 4 staat dat schade als gevolg van diefstal wordt vergoed. In artikel 7 staat: '*Voor welke schade aan de auto betalen wij niet?*' waarna een opsomming volgt. Kennelijk heeft de rechtbank artikel 4 aldus gelezen dat daarin wordt bepaald dat '*schade als gevolg van diefstal is gedekt*'. Artikel 7 zou dan een opsomming zijn van gevallen waarin er aanvankelijk wel dekking was, maar deze dekking is vervallen als niet aan de genoemde gevallen is voldaan. Op zich is deze redenering wel te volgen indien de opgesomde gevallen nader worden bestudeerd. Zo wordt bijvoorbeeld aangegeven dat de schade niet wordt vergoed '*Als de bestuurder zo veel alcohol, medicijnen of drugs heeft gebruikt dat hij de auto niet veilig kon besturen*'. Dit voorbeeld lijkt erop te duiden dat het om een garantieverplichting gaat. Aanvankelijk is er immers dekking: we kunnen ervan uitgaan dat verzekerde bij het aangaan van de verzekering niet onder invloed is geweest. Mocht echter blijken dat verzekerde bij het veroorzaken van het ongeval onder invloed is geweest, vervalt de dekking.

Zo kan ook de voorwaarde dat de auto ten tijde van de diefstal afgesloten had moeten zijn, worden uitgelegd. Conform artikel 4 is er dekking voor schade als gevolg van diefstal maar deze dekking vervalt op het moment dat verzekerde ten tijde van de diefstal de auto niet op slot had.

De gevallen die in artikel 7 zijn opgesomd zijn geen vereisten/verplichtingen die voortdurend aanwezig kunnen worden geacht als voorwaarde voor de dekking. Denk bijvoorbeeld aan het vereiste dat voor het verzekeren van een scooter een ART goedgekeurd slot klasse 4 is vereist. Deze verplichting zou afhankelijk van de formulering zowel als een primaire dekkingsomschrijving kunnen worden aangemerkt als een preventieve garantieverplichting. De verzekeraar kan in ieder geval het slot als een voorwaarde stellen voor de verzekering; is deze niet aanwezig, is er ook geen dekking. De opsomming in artikel 7 geeft echter juist voorbeelden van zogenaamd veranderde omstandigheden die vanaf de aanvang niet aanwezig worden verondersteld; er wordt bij het aangaan van de verzekering verondersteld dat de bestuurder niet rijdt onder invloed, de auto niet in

beslag is genomen, de auto wel goed wordt afgesloten, enz. Deze motivering ontbreekt echter bij de uitspraak zodat het de vraag is of de rechtbank deze motivering voor ogen heeft gehad.

6. Anderzijds zijn er ook in artikel 7 gevallen in de opsomming genoemd, waarvan betoogd zou kunnen worden dat die juist als voorwaarde voor de dekking gelden; bijvoorbeeld in geval van schade aan apparaten die volgens de wet niet zijn toegestaan. Artikel 7 kan aldus worden gelezen dat er geen dekking is voor schade aan apparaten die niet zijn toegestaan. Deze dekking vervalt niet; die is er nooit geweest.

7. De vraag die vervolgens rijst, is of de verzekeraar daadwerkelijk een garantieverplichting voor ogen heeft gehad. Niet onaannemelijk is dat de verzekeraar conform de behoefte en de trend van de afgelopen jaren getracht heeft zijn voorwaarden op een consumentvriendelijke wijze te redigeren. Het kopje '*Uitsluitingen*' is vervangen door het kopje '*Voor welke schade aan de auto betalen wij niet?*'. Had boven artikel 7 het kopje '*Uitsluitingen*' gestaan en/of '*er is geen dekking in het geval dat*' dan was de kantonrechter waarschijnlijk tot het oordeel gekomen dat het om een primaire dekkingsomschrijving gaat.⁴ Is de verzekeraar in dit geval slachtoffer geworden van de trend om de voorwaarden zoveel mogelijk in jip-en-janneketaal te redigeren?

8. Het antwoord op de vraag of een bepaling als een primaire dekkingsomschrijving of een garantieverplichting aangemerkt dient te worden, blijkt een willekeurig karakter te hebben. Een klein verschil in formulering kan veel verschil maken, niet alleen in de bewijslastverdeling maar ook bij de vraag of er plaats is voor een beroep op de redelijkheid en billijkheid. Er gaan dan ook stemmen op om een meer inhoudelijke toets aan te leggen, waarbij niet de formulering doorslaggevend is, maar vooral de vraag of de clause in kwestie bij een inhoudelijke toetsing als een preventieve garantie heeft te gelden. Zo bepleit Overes deze inhoudelijke toetsing teneinde te voorkomen dat verzekeraars onder de dwingendrechtelijke causaliteitsvraag (artikel 6:248 lid 2 BW) uit komen.⁵

Volgens Overes zijn er vier kenmerken van een preventieve garantie: een verplichting voor de verzekerde, welke verplichting van preventieve, specifieke en relatieve aard is. De casus getoetst aan de kenmerken van Overes, leidt tot de conclusie dat het hier inderdaad om een preventieve garantieverplichting gaat. De desbetreffende clause betreft een verplichting van de verzekerde om het kentekenbewijs of de tenaamstellingscode niet in de auto achter te laten. Ook aan het tweede kenmerk is voldaan; de rechtbank heeft in r.o. 11 van het vonnis aangenomen dat de voorwaarde is opgenomen om diefstal zo min mogelijk in de hand te werken en dit zoveel mogelijk tegen te gaan. Betoogd kan worden dat de verplichting ook specifiek genoeg is; het gaat in ieder geval niet om een risico dat generiek van karakter is. Het laatste kenmerk kan ook worden afgevinkt; de verplichting is van relatieve aard. De verplichting tot het niet bewaren van de autopapieren in de auto bestaat alleen jegens de verzekeraar.

Al volgt uit de benadering van Overes ook niet in alle gevallen een eenduidig antwoord, ons inziens valt er wel wat voor te zeggen om in een zaak als deze naast de tekstuele benadering ook een inhoudelijke toets aan te leggen.

9. In ieder geval is de motivering van de rechtbank in casu weinig bevredigend, daar de bepaling naar de letter van de tekst bekeken net zo goed als een primaire dekkingsomschrijving had kunnen worden uitgelegd.

Noten

- ¹ HR 9 juni 2006, [ECLI:NL:HR:2006:AV9435](#), [NJ 2006, 326](#) (*Valschermzweeftoestel*).
- ² HR 27 oktober 2000, [NJ 2001, 120](#), m.nt. Mendel (*Biçak/Aegon*). Zie verder T. Riyazi, Uitleg van Verzekeringsovereenkomsten, *Compendium verzekeringsrecht* 2019/6.7.2.
- ³ Zie bijvoorbeeld HR 16 mei 2008, [ECLI:NL:HR:2008:BC2793](#), [NJ 2008, 284](#) (*Sneeuwdruk-arrest*).
- ⁴ Vgl. Rb. Midden-Nederland 19 april 2017, [ECLI:NL:RBMNE:2017:1817](#).
- ⁵ J.S. Overes, 'Primaire dekkingssomschrijvingen, preventieve garanties en de redelijkheid en billijkheid: naar een inhoudelijke benadering?', *AV&S* 2020/3.

Keywords

Preventieve garantieverplichting
Primaire dekkingssomschrijving
Uitleg
Verzekeringsrecht

Vindplaatsen

[ECLI:NL:RBAMS:2020:2440](#)

Auteur(s)

Taraneh Riyazi

Advocaat bij NN Advocaten

Laura Schuurs

Advocaat bij NN Advocaten